

Bestemmelserne i lovforslagets kapitel 7 svarer i øvrigt i vidt omfang til reglerne og principperne i miljøbeskyttelseslovens kapitel 11 om klage og søgsmål. Det foreslås,

at miljøministeren bliver klageberettiget i forhold til kommunernes afgørelser efter lovforslaget, hvilket skal ses i sammenhæng med den foreslåede overgangs-ordning, jf. afsnit 4.12.

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg har ultimo september afholdt en høring med det formål at få klagesystemet på miljøområdet belyst.

Efter høringen vil aftalens parter drøfte indstillingsretten til Miljøklagenævnets lister over sagkyndige medlemmer. Parterne skal drøfte om de grønne organisationer skal indstille sagkyndige til Miljøklagenævnet i lighed med den indstillingsret, der i dag tilkommer erhvervet og Miljøstyrelsen eller om der er behov for en mere grundlæggende ændring af de eksisterende regler.

4.13.4 Straf

Lovforslaget har til hensigt at regulere husdyrbrug for at beskytte en række væsentlige miljøinteresser, herunder sikre beskyttelse af naturområder, landskaber, dyre- og planteliv, samt begrænse forurening af luft, vand jord og undergrund. Overtrædelser af lovens bestemmelser kan således have alvorlige – og til tider uoprettelige – konsekvenser for natur og miljø. Det har derfor stor betydning, at der sikres en effektiv og konsekvent håndhævelse, og et sanktionsniveau med reel præventiv virkning.

Miljøministeriet fik i 2005 professor Gorm Toftegaard Nielsen til at udarbejde en undersøgelse af anvendelsen af sanktioner m.v. i straffesager på natur-, miljø- og planområdet. Blandt de undersøgte straffesager var en række sager, der vedrørte drift af husdyrbrug. Sagerne vedrørte bl.a. ulovlige møddinger, ulovlig indretning af gyllebeholdere og ulovlig udbringning af gylle. Sagerne resulterede i bøder på 2 - 5.000 kr., hvilket efter professor Gorm Toftegaard Niensens opfattelse var et lavt niveau, i nogle tilfælde helt uden præventiv værdi. Undersøgelsen viste endvidere, at der ikke blev taget hensyn til den opnåede økonomiske fordel ved at overtræde reglerne, når bøden udmålte.

Det er Miljøministeriets opfattelse, at det nuværende bødeniveau, generelt er for lavt, under hensyn til de alvorlige miljømæssige konsekvenser, der kan være forbundet med at overtræde reglerne. Når det tages i betragtning, at overtrædelserne, der begås i erhvervsforhold, er den præventive værdi af bøder på nogle få tusinde kroner meget begrænset, og bøderne afspejler

på ingen måde den økonomiske fordel, lovovertrædelser har medført. Det nuværende bødeniveau giver således intet eller højest et meget begrænset økonomisk incitament for at overholde reglerne.

Lovforslaget indebærer et forslag om en generel skærpelse af det almindelige bødeniveau således, at overtrædelse af loven medfører bøder, som står mål med den økonomiske fordel, der er opnået ved lovovertrædelser.

Det må ikke kunne betale sig at overtræde reglerne. For at sikre, at sanktionerne har reel præventiv virkning, skal bøderne være af en sådan størrelse, at bøderne kan mærkes i den straffedes økonomi. Det foreslås derfor, at bøderne i videst mulig omfang udmåles under hensyntagen til den økonomiske fordel, der er forbundet med at overtræde reglerne. Bøderne bør endvidere afspejle, at det ulovlige forhold er begået i erhvervsforhold.

For at sikre, at det ikke kan betale sig at overtræde reglerne, indeholder lovforslaget – udover straffebestemmelserne – en mulighed for at konfiskere det økonomiske udbytte ved at overtræde reglerne.

Er der i forbindelse med en overtrædelse af loven opnået en økonomisk fordel, er det udgangspunktet, at denne økonomiske fordel skal konfiskeres. Konfiskation af et ulovligt udbytte bør kombineres med en passende bøde. Retspraksis på dambrugsområdet viser, at der i sager, hvor der sker konfiskation af en økonomisk fordel, bør fastsættes en bøde på ¼ af den beregnede økonomiske fordel.

Hvor det er forbundet med betydelige vanskeligheder at fastsætte størrelsen af den økonomiske fordel, kan der ikke ske konfiskation. I så fald foreslås det, at bøden bør fastsættes således, at der tages højde for, at der har været en økonomisk fordel.

Bødestørrelsen vil dog naturligvis kunne justeres i op- og nedadgående retning, hvis der foreligger skærpende henholdsvis formildende omstændigheder.

For så vidt angår sager om overproduktion af husdyr, indebærer lovforslaget, at der kan foretages en beregning af den opnåede økonomiske fordel ud fra nogle gennemsnitstal for indtjeningen i husdyrbrug. Bøden kan derefter fastsættes til ¼ af den beregnede økonomiske fordel ved overproduktionen, samtidig med at hele den beregnede indtjening kan konfiskeres. Der bliver således – for overproduktions sagernes vedkommende – tale om bøder på et betydeligt niveau.

Juridiske personer kan også straffes efter lovforslagets straffebestemmelser. Straffebestemmelserne indeholder endvidere regler om, at en person i særlige tilfælde kan frakendes retten til at drive husdyrbrug.